

Nacionāla mēroga papildu pasākumi pazemes ūdeņiem Gaujas upju baseinu apgabalā

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
Plānā noteiktais mērķis:	A: Sasniegt labu ūdeņu stāvokli visos pazemes ūdensobjektos un nodrošināt esošā stāvokļa nepasliktināšanos riska ūdensobjektos				
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A1: Aktīvi informēt sabiedrību un interešu grupas par upju baseinu apsaimniekošanu, iesaistīt tos ūdeņu apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumos				
A1.1. Īstenot kampaņas (t.sk. apmācību seminārus) ūdens ieguves operatoru kompetences pilnveidošanai	2027. g., ik gadu	VARAM, LŪKA, LVĢMC	Īstenoti izglītojošie semināri ūdens ieguves operatoriem		30 000 EUR, VARAM
A1.2. Veicināt sabiedrības izpratni par pazemes ūdeņu aizsardzību un cilvēka saimniecisko darbību radīto negatīvo ietekmi uz pazemes ūdens resursiem un saistītajām ekosistēmām	2027. g., ik gadu	LVĢMC, Zinātniskie institūti, Universitātes VARAM	Veikta sabiedrības izglītošana		60 000 EUR, VARAM, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros, LVAF
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A3: Papildināt normatīvos aktus un plānošanas dokumentus ar nosacījumiem un informāciju par ūdens resursu apsaimniekošanu un aizsardzību				
A3.1. Veikt grozījumus MK noteikumos Nr.92, kas paredz operatoram ievākt pazemes ūdeņu paraugus atbilstoši Latvijas standarta LVS ISO 5667-5:2007 prasībām, t.sk. precizēt nosacījumus ūdens līmeņu mērījumu veikšanai	2024. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK Nr. 92 noteikumos	Valsts budžets	VARAM
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A4: Dažādas darbības upju baseinu apsaimniekošanas plānu kvalitātes uzlabošanai				
A4.1. Uzlabot monitoringa tehnisko aprīkojumu pazemes ūdeņu atradnēs (nodrošināt automatiskos ūdens līmeņu mērījumus)	2027. g.	Pašvaldības, atradņu operatori, LVĢMC	Kvalitatīva informācija ūdens kvantitātes novērtēšanai		136 800 EUR, Pašvaldību budžets un ES fondi

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
A4.2. Valsts pazemes ūdeņu monitoringa tīkla urbumu tehniskā stāvokļa novērtēšana, staciju aprīkošana – tiešsaistes datu pārraides nodrošināšana pazemes ūdens (prioritāri gruntsūdens) līmeņu uzraudzībai un prognozēšanas rīka izstrādes vajadzībām, kā arī monitoringa tīkla kvalitātes uzturēšana	2027. g.	LVĢMC	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei		345 000 EUR, Valsts budžets un ES fondi
A4.3. No pazemes ūdeņiem atkarīgo sauszemes ekosistēmu un ar pazemes ūdeņiem saistīto saldūdens ekosistēmu metodiku pielāgošana, kā arī harmonizācija ar Lietuvas pieeju	2024. g.	LVĢMC	Metodika pielāgota un izmantota novērtējumam		10 000 EUR, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros, ES fondi
A4.4. Izstrādāt rīku vai pieeju pazemes ūdeņu papildināšanās noteikšanai, kas nepieciešams, lai noteiktu pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli	2026. g.	LVĢMC	Izstrādāts rīks/pieeja		35 500 EUR, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros, ES fondi
A4.5. Veicināt pazemes ūdeņu pētījumus, kas nodrošinātu zinātniski pamatotas informācijas (datu un zinātības) ievākšanu, uzturēšanu un atjaunošanu, kā arī ļautu pieņemt datus balstītus lēmumus (piemēram, EK Pazemes ūdeņu darba grupas Novērojamo vielu monitorings ("Watch List"), virszemes – pazemes ūdeņu ekosistēmu sasaiste, Dzeramā ūdens direktīvas ieviešana un novērojamo vielu monitorings u.c.)	2027. g.	VARAM, ZM, VM, pakļautās institūcijas, zinātniskie institūti, ūdenssaimniecības operatori	Pilnīgāka un precīzāka informācija upju baseinu apgabalu raksturojuma un apsaimniekošanas plānu izstrādei		312 500 EUR, VARAM, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros, LVAF, ES fondi

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
<p>A4.6. Hidroģeoloģisko modeļu izveide:</p> <p>A4.6.1. Konceptuālo modeļu izstrāde visiem pazemes ūdensobjektiem, t.sk. riska pazemes ūdensobjektiem un zonām, kas ļautu identificēt dominējošās slodzes un galvenos riskus</p> <p>A4.6.2. Matemātiskā modeļa izveide ES ūdens politikas prasību, kā arī lokālu vajadzību risināšanai (piem., liela apjoma ūdens ieguves radītās ietekmes vai piesārņojuma izplatības modelēšanai)</p>	2027. g.	VARAM, LVĢMC	Izstrādāts konceptuālais un matemātiskais modelis		300 000 EUR, Valsts budžeta ietvaros, ES fondi
A4.7. Ūdens ieguves urbumu, t.sk. spiču, kas ierīkoti dziļumā līdz 20 m, kā arī grodu aku reģistra izveide	2027. g.	Pašvaldības, LVĢMC VARAM	Seklo ūdens ieguves urbumu reģistrs		Nav zināms, VARAM un pašvaldību budžeta ietvaros, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros
<p>A4.8. Pārrobežu sadarbība pazemes ūdeņu apsaimniekošanas jomā:</p> <p>A4.8.1. Turpināt sadarbību ar Lietuvas Ģeoloģijas dienestu</p> <p>A4.8.2. Uzsākt sadarbību ar Igaunijas atbildīgajām institūcijām</p> <p>A4.8.3. Veicināt sadarbību ar Baltkrieviju un Krieviju</p>	2022. – 2027. g.	LVĢMC VARAM Lietuva Igaunija Krievija Baltkrievija	Sagatavoti starptautiski plāni visiem baseinu apgabaliem, precizēta informācija par pārrobežu PŪ stāvokli		300 000 EUR, Eiropas Ekonomikas zonas instruments Eiropas teritoriālās sadarbības programmas
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A5: Samazināt dažādu slodžu radīto ietekmi uz ūdeņu stāvokli				
A5.1. Pazemes ūdeņu aizsargātības novērtējums, kartes izveide (pilnveidojot dabiskās aizsargātības karti, papildinot ar aktuālākajiem datiem par zemes lietojuma veidu un mēslojuma slodzēm, kā arī karsta izplatības apgabaliem)	2027. g.	LVĢMC, zinātniskie institūti VARAM	Izstrādāta dabiskās aizsargātības karte		23 750 EUR, LVAF, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros
A5.2. Izstrādāt pieeju pazemes ūdeņu līmeņu tendenču novērtēšanai	2024. g.	LVĢMC Zinātniskās institūcijas	Izstrādāta metodika		12 500 EUR, LVAF, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
A5.3. Prioritāri veikt lauksaimniecības platībās esošo/neizmantoto urbumu tamponāžu	2027. g.	Zemes un/vai urbuma īpašnieki VVD LVĢMC	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)		Nav zināms, VARAM
A5.4. Jauno parametru izpēte (skrīnings) pazemes ūdeņos, balstoties uz EK Pazemes ūdeņu darba grupas ietvaros izstrādāto sarakstu ("Watch List"): A5.4.1. veikt datu apkopošanu un analizēšanu par jauno vielu potenciālajiem un faktiskajiem avotiem tieši Latvijā A5.4.2.veikt jauno parametru izpēti (skrīningu), nodrošinot atbilstošu monitoringu un datu uzkrāšanu	2027. g.	LVĢMC VARAM	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)		90 000 EUR, VARAM, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros
A5.5. Nitrātu skrīnings avotos, lauksaimniecības slodzes novērtēšanai: A5.5.1. Jaunu avotu apzināšana, sateces baseinu noteikšana A5.5.2. Nitrātu mērījumu veikšana avotos	2022. – 2027. g.	LVĢMC Zinātniskie institūti VARAM	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)		112 500 EUR, VARAM, LVĢMC budžeta deleģēto uzdevumu izpildei ietvaros, LVAF
A5.6. Jaunās Dzeramā ūdens direktīvas 2020/2184 prasību ieviešana: A5.6.1. Izpratnes par upju sateces baseinu risku novērtēšanu ūdens ieguves vietās (t.sk. literatūras studijas) A5.6.2. Izmēģinājumi pilotteritorijās, sateces baseinu noteikšanai A5.6.3. Veikt jauno parametru izpēti (skrīningu), nodrošinot atbilstošu monitoringu un datu uzkrāšanu	2022. – 2027. g.	VARAM, ZM, VM pakļautās institūcijas, zinātniskie institūti	Samazināts pazemes ūdeņu piesārņojuma risks (t.sk dzeramo ūdeņu)		276 250 EUR, Valsts finansējums, ES fondu finansējums

Izmantotie saīsinājumi

LŪKA – Latvijas ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija

LVĢMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VVD – Valsts vides dienests

ZM – Zemkopības ministrija

VM – Veselības ministrija